

Aliye - (Halide Edip Adivar'ın "Vurun Kahpe'ye" Romanı) **Uyumlu**

Karakter Oldukça mahcup bir muallim olan Aliye yaşadığı yerin sorunları ve kendi çekiciliği yüzünden türlü sıkıntılarla uğraşarak gericiilerin iftirası ile öldürülür. Aliye üstün fedakârlık özelliği ile duyarlı ve güçlü bir karakter sergiler. İnsanlara faydalı olmak, iyilik etmek varlığını mutlu eder. İyi eğitim görmüş, vatansever, ilerici, sert, idealist, dürüst ve namuslu bir kadın olan Aliye'nin her davranışı uyumlu olmasından kaynaklanır. Görüşü alınan mantıklı, akıllı bir kız olarak Aliye, bağnazlığa, cehalete karşı çıkar.

Aktivitelere Aliye boş zamanlarında yazı yazar, dışarıyı izlemekten keyif alır. Daha çok eğitim- öğretim için gün boyu çocuklarla ilgilenmekten hoşlanan Aliye, kadınlarla iletişim kurmaya çalışmakta ve örnek olmayı arzulamaktadır. Aliye arada Tosun'a mektup yazar. Milli mücadelede önemli görevleri olan Tosun Bey'e yardım etmek için çeşitli görevleri başarıyla yerine getiren muallime sonunda kahpe addedilerek öldürülür.

Kişiler Aliye öksüz ve yetim büyüdükten sonra muallim olur ve taşrada kızlarını kaybetmiş bir ailenin yanında kalarak onlarla sıkı olur. Dolayısıyla Gülsüm Hala ve Ömer Efendi ile yakın bir aile ilişkileri olur. Okuldan öğrencisi Durmuş kendisini tehlikeye atacak kadar çok sevdiği öğretmeni Aliye ile iletişimde. Damyanos ile evlilik sohbetleri olan Aliye Fettah Efendi ve Uzun Hüseyin'den hazzetmemektedir, sohbetleri hep olumsuz biter. Tosun Bey'i tanıdıktan sonra gizli gizli pek çok kez görüşen Aliye, kendisi ile nişanlanır.

ÖRNEK ANILAR

Mahcup Annesini kanser illeti yüzünden kaybettikten sonra yetim kalan Aliye, çekingen ve yalnız bir çocukluk geçirir. Annesinin peşine güçlü bir asker olan babasını da kaybeder. Hayatta kimsesi kalmayan Aliye'nin hali, tavrı nu nedenle hep bir mahzunluk içindedir; "Bütün yetim kızlar gibi şifasız bir şefkat ve muhabbet ihtiyacı, yine bütün kimsesizler gibi her nazardan kendi ruhuna kaçan, gömülen çekingen ve sumut bir ruhu vardı." Aliye, Tosun'dan ilk hoşlandığında da mahcubiyeti ile delikanlı ile muhabbete yaklaşamaz, çekinir. Kendisini kızı gibi gören, sahip çıkan aileye karşı duyduğu mahcupluk duygusu ile onları mutlu etmek için her şeyi yapar.

Sert/Cesur Kimi zaman ürkek, korkak halleri olsa da merhum yüzbaşı babası kadar cesur ve sert bir karakter gösteren Aliye, kendisini tehlide gelen Hüseyin Efendiye haddini bildirir; "Asker babasının sağlam iradesinden tevarüs ettiği sükunla ve kuvvetli bir sesle: -Siz kimsiniz, ne hakla kapıyı vurmada giriyorsunuz?" Kendisini elde etme arzusunda olan insanlardan da ürkmeye gerekirken, içindekileri belli etmeden kendini müdafaa eder; "Aliye'nin pembe yüzü, dudakları kadar kıvardı. Onun da muhitinin, düşüncelerinin, tahsilinin biriktirdiği cinsiyetinin şerefini muhafaza etmek için toplanan azim ve arzusu galeyan ediyordu. Fakat ne bir zaaf, ne gözyaşı, ne de korku gösterdi." Yaşadığı topraklara kendini adadığına yemin eden Aliye köylüden para talep etmemesi için onunla hususi olarak görüşür; "Size ölmüş anamın, şehit babamın ruhuna yemin ediyorum ki, eğer kasabada Tosun Bey'in yaptığı fenalığa mani olamazsam elimle Tosun Bey'i öldürürüm."

Vatanperver Ailesini kaybettikten sonra ruhunda oluşan derin boşluğu kendini vatana adayarak kapayabileceğine inanan Aliye öğretmen olup, atandığı köyde çocuklara da vatan sevgisi aşılar; "O, çok coşkun bir ruhla çocuklara milli marşlar öğretiyor, her yerde memleketi alan yabancıların şiddetle aleyhinde bulunuyor, çocukları ellerinde bayraklarla sokaklarda, biraz halkla mektebi karıştıran milli heyecanla dolaştırıyordu." Pek çok kere dilinden düşürmediği cümleleri, köydekilerin de diline pelesenk olur; "-Sizin toprağımız benim toprağım, sizin eviniz, benim evim, burası için, buranın çocukları için bir ışık, bir ana olacağım ve hiçbir şeyden korkmayacağım." Böylesine cesur ve vatanperver bir kız olan Aliye diğer kadınların da aklına girmeye, yol göstermeye çalışıyordu; "Aliye, mektep çocuklarına yavaş sesle manzumeler ezberletiyor, kızların analarına beyaz kırmızılı esvaplar yaptırmak için, imalarda bulunuyordu."

Akıllı Verdiği kararlarda son derece düşünerek karar veren Aliye, her zaman kendisi için en mantıklı yolu seçer, Tosun Bey ile ilgilendiği zaman kalbi yanına gitmesini söylese de kendisi mantığını dinler; "O, hep bu düşüncüyü şeytanın kendisini kandırıp onun yanına çıkarmak için icat ettiği bir düşünce sanıyordu. O, kapı aralığında erkeklere görünen her yakışıklı namdar adam arkasından koşan bir kız değildi." Evinde kaldığı yaşlı Ömer Efendi bile onun zekasına güvenerek hareket ederek, düşmanla girdiği münakaşa da son fikri Aliye'ye danışmak ister. Sevdiği adam dâhil herkes Aliye'nin kararlarına güvenir; "Fakat senin zekân, senin kahraman kalbin bu felaketten de bir yol bulup sıyrılacaktır."

Çekici Aliye, güzelliği ile her delikanlının aklına yer eden bir çekiciliğe sahiptir. Erkekler tarafından sürekli arzulanan Aliye, cazibesi ile Yunan komutasına kadar nam salar. Kimsenin aklından çıkmayan menekşe gözleri, elleri görenin hayalinden gitmez; "Fakat bu, ırkı, lisani, yüzü ve ruhu bir sır olan mahluk, babasının zincirli ellerini tutarkenki ince parmaklarının rakik hareketiyle bir defa Damyanos'un ellerini tutsa, o yumuşak kızın

dudakları bir defa....Artık düşünemiyordu.” Maaruf Bey, Uzun Hüseyin, Damyanos ve Tosun için Aliye hep güzel ve çekici kadını simgeler. Çekiciliği ile vatani kurtarma aşamasına gelen Aliye, kendini feda eder.

Fedakâr Hayatının geri kalanını çocuklara adayan Aliye, evinde kaldığı anne baba yerine koyduğu Gülsüm halayı ve Ömer Efendiyi de çok sever. Bu zaafi bilinen Aliye'nin manevi babası kaçırılınca Aliye kendini feda eder; “Aliye'nin ince yüzü sararmış, gözleri parlamış, fakat korkudan, yeisten ziyade, karar almış bir vaziyet kesbetmişti. Evet, bir karar almıştı. Durmuş'la bu arka duvardan, ağaçtan aşağı inecek, onunla hükumete gidecek, Kumandan'ın yanına çıkacak, Ömer Efendi'yi kurtaracaktı.” Nişanlısı Tosun'un kendisinden istediği fedakârlıklara olumlu bakan Aliye, Tosun için daha da yüreklendir ve dediğini yapar; “Sonra, birdenbire kendine siper ve hamî olan bu mazlum ve sevgili adam için ölebilecek bir fedakârlıkla atan kalbi, ona daha kuvvetli ve emin bir cesaret verdi.” Bitap halde gittiği Yunan karargâhında Damyanos ne derse yapmaya razı gelmek zorunda olduğunu bilerek gider; “- Kumandan, dedi. Size çok ciddi bir kararımı söylemeye geldim. Siz buradan gitmeden evvel, bana izdivaç teklif etmişsiniz...Bazı şeriat mukabilinde onu kabule karar verdim.”